

Döme Barbara

BURCSA BANDI FELESÉGE

Egy s betűvel az arcomon ébredek. Az isten szóból való, akkor nyomódhatott a bőrömbe, amikor elaludtam a sírkövön. Félig nyitott szemhéjam alól látom felkelni a napot egy megrogyott fejfa felett. Csak én vagyok a temetőben, meg a Gáborok. Tegnap óta mulatnak, egyre többen vannak. Rengeteg mécsest gyújtottak, ragyognak a sírjaik, mintha náluk akkor is nappal lenne, amikor a többi hant sötétbe burkolózik. Konyakot isznak és muzsikálnak megállás nélkül.

Holnapután halottak napja. Azt gondoltam, az ünnep előtt két nappal még csendes lesz a temető. Kijöttem. De a cigányok megelőztek, vonultak, nagy kalapban, bajusszal, cifra szoknyában, fonott hajjal. Halottaikat ünneplik. Elbújtam a sírkő mögé, féltem, meglátnak.

Hónapok óta nem ébredtem ilyen kipihenten, mint most, pedig nem aludhattam többet néhány óránál. Nem tudom, mikor nyomott el az álom, utolsó emlékem, hogy meglesem a Gáborokat, amint mulatnak. Ismerem a szokásaikat, de azt hittem, később érkeznek. Bíztam benne, hogy észrevétlenül, a temető csendjében megtehetem... A pisztoly még mindig mellettem van, de már nincs a vászonszatyorban, ahová elrejtettem. Biztosan kieshetett, ahogy forgolódtam alvás közben. Interneten rendeltem, ott minden beszerezhető. Nem kellett sokat keresgélnem, amíg rátaláltam a honlapra. Fegyvereket kínáltak, gyűjtőknek. A hirdetés szerint a pisztolyok, puskák mind hatástalanítottak, dísznek valók. Amikor rákérdeztem, van-e másmilyen, rögtön értették, mit akarok. Szereztek egy kis kaliberű fegyvert, kifizettem, kiszállították, sőt azt is elmagyarázták, hogyan működik. Ha nem velem történik, tán el sem hiszem.

Felülök, bal könyökömmel a sírkövön támaszkodom, elrejt a jótékony hajnali félhomály. Vértolt van mellettem. Végigtapogatom az arcomat, nem találok rajta sérülést, s mivel semmim nem fáj, arra gondolok, alvás közben megint vérzett az orrom, mint ahogyan máskor is. Ismét a cigányokat lesem, ahogy sirató nótáról csárdásra váltanak, minden átmenet nélkül. Tangóharmonikás és hegedűs húzza, egy öregember egyedül táncol, a többiek figyelik. A széles karimájú kalapos férfi fényes

csizmáját csapkodja, aztán a fejét hatalmas tenyerei közé fogja, jajgat. Felemel a földről egy üveget, meghúzza, aztán meglocsolja a mellette lévő sírt, végül az italt gondosan a fejfa mellé rakja. Feláll egy nő, épp úgy lehet harminc-, mint ötvenéves. Bordó, sárga mintás, bokáig érő szoknyája hullámszik, ahogy körbetáncolja az öregembert. Tapsol, énekel. Vékony, lányos, kissé nyöszörgős hang jön ki a torkán, ahogy cifrázza a nótát. Úgy harminc méterre lehetnek tőlem, jól látom őket a mécsesek fényében, de ők még nem vettek észre engem. Legalábbis ebben bízom.

Mi is énekeltünk, amikor idén tavasszal titokban megesküdtünk. A férjem ismerősei megsejthették szándékunkat, mert megfenyegették, ha elvesz, megölik, aztán engem is eltesznek láb alól. Sem rokonok, sem barátok nem voltak az esküvőnkön, csak a két muzsikus cigány, akik tanúink voltak, aztán nászajándékként órákig húzták kettőnknek a tóparton, a megrogyott kalyibában. Az egyik azt hajtogatta, nem lesz ennek jó vége Burcsa Bandi, apádék kikaparják a szemedet, ha rájönnek, nem Gábor lányt vettél el. A férjem csak kacagott, azt mondta, elmegyünk ebből a koszos faluból, elvégzi az egyetememet, aztán tanár lesz, mint én. Az apja rézművesnek szánta, akárcsak a család többi tagját. Azok megfogadták a szót, de Bandi számára kinyílt a világ, miután megismerkedtünk. Érettségije még nem volt, de a példámat látva, máris az egyetemről álmodozott.

A hajnali pára emelkedni kezd a sírokról, résen kell lennem, nehogy meglássonak. A férjemet ismerte az összes Gábor a faluban, s ha életében sikerült eltitkolni, magyar lánnyal állt össze, halála után nem akarom, hogy szájára vegye a falu. Tán még a sírját sem vigyáznák többé, és akkor a tolvajok kirabolnák.

Pár hónapja itt a temetőben meggyaláztak egy sírt. A cigányember öt éve halt meg, minden értékét vele temették. Egyik este a sírrablók kiásták a koporsót, felnyitották, a test maradványait szanaszét szórták, mindent elvittek, amiről azt gondolták, el lehet adni. Tévé volt az öreg mellett, az is eltűnt, az ujjait leszaggatták a kézfejeről, hogy az aranygyűrűit elvihessék. Jajgatott az egész család a temetőben, amikor kiderült a csúfság.

Ahogy világosodik, a Gáborok egyre hangosabbak. Már nem csak ketten táncolnak a sírok között. Az asszonyok színes szoknyája szírványt von a sűrke sírhantokra. Az újonnan érkezőket itallal

kínálják, előkerül a pogácsa, a rétes. Simogatják a fejfát, csókolják, ölelik, ahol érik. Van, aki ajándékot hoz a halottnak, leteszi a sírra. Innen nem látni, mi lapul a csomagolás alatt.

Azt sem láttuk, hogy a férjem beteg. Legalábbis én semmit nem vettem észre, ő meg nem panaszkodott. Az esküvő után sem tudtunk összeköltözni, hiába tervezte nap mint nap, sosem mert a családjának szólni kettőnkéről. Én meg nem piszkáltam. Szerelmes voltam. Titokban találkoztunk, mint azelőtt. Szobát béreltünk a városban, három órára ötezerért. A házamba nem mehettünk, tanárnőként mindenki ismer a faluban, előbb-utóbb szemet szűrt volna valakinek, hogy Burcsa Bandi hozzám jár. Amikor kiderült, a férjem beteg, már késő volt. Áttétes rák, így mondták az orvosok. Életének utolsó két hónapjában nem találkozhattunk. Senkit nem engedtek a közelébe a Gáborokon kívül. Amikor utoljára titokban felhívott, azt mondta, meg fog halni, nagyon félt. Ültem a hideg konyhakövön és arra gondoltam, ha Bandi meghal, megölöm magam.

Az egyik Gábor felém mutogat, biztosan észrevettek. Láthatták, hogy Bandi sírja mellől tápászkodtam fel. Istenem, csak nehogy szétkürtöljék a faluban, hogy itt jártam. Mivel magyaráznám? Biztosan meglincselnének! Elindulnak felém, három férfi és két asszony. Ezek megölnek, gondolom. Felállok, jobb kezemmel felveszem a sírkőről a pisztolyt, ballal a kőkeresztet szorítom. Imádkozom. Megállnak előttem, az egyik férfi megfogja a karomat, egy szót sem szól, csak maga után húz. A pisztolyra ügyet sem vet, mintha nem látná. A többiek röhögnek. Kiabálok: nem vehetik el tőlem a férjemet, nem vehetik el a gyászomat! Pillanatokon belül a mulatozók között vagyunk. Isznak, esznek, pörkölt szaft csorog az állukon. Hallom, hogy valaki azt mondja: a gadzsinak pusztulnia kell Bandi miatt! Megölted, ordítanak!

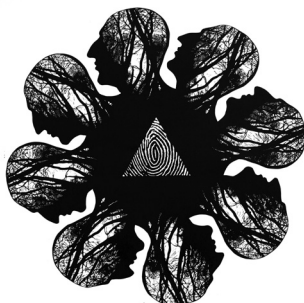
Miután a férjem meghalt, magamat vádoltam. Azt hajtogattam, a Jóisten ezzel büntetett bennünket, amiért hazudtunk. Könyörögtem a megváltóhoz, fordítsa vissza az időt, inkább engem vegyen el Bandi helyett. Nekem senkim nincs, szüleim meghaltak, testvérem nem született, senkinek nem hiányzom majd. A temetést egy bűzölgő konténer mögül néztem végig, amikor a gyászolók közül valaki a válla mögé pillantott, olyan kicsire húztam össze magam, amennyire csak tudtam. Sírnem mertem mindaddig, míg a házam ajtaja be nem csukódott mögöttem.

Most meg a Gáborok zárnak össze körülöttem. Mintha közös erővel akarnák kiszorítani belőlem az életet. Egyre magasabbak, kalapjuk széles karimája az ég felé iparkodik. A körben csak idős férfiak és férjjes asszonyok állnak. Látom, hogy azok, mert fonott hajtincsüket elől hordják és nem hátul, mint a hajadonok.

Ha majd meggyógyulok, a te hajadat is előrefonjuk, és végigvonulunk a faluban, mondta Bandi, amikor utoljára találkoztunk, mielőtt bement a kórházba és elkezdtek kemózni.

A kör egyszer csak forogni kezd, olyan gyorsan, beleszédülök. Egy férfi azt üvölti: chovalyo (csaló), aztán meg azt, táncolj! Ösztönösen teszem a lábam, úgy csinálom, ahogy a férjemtől tanultam. Arra gondolok, ezek most halálra táncoltatnak. Valaki végül kirángat a körből. Csúpaszra vetkőztetnek, nem tiltakozom. Megmosdatnak, egy szót sem szólok. Zöld blúzt adnak rám, piros virágmintás, bő, rakott szoknyával. A kezemben még mindig ott a pisztoly, de mintha senki nem látná. Arra gondolok, ha bántanak, szétlövöm őket. Egyelőre hagyom, hogy tegyék, amit elkezdtek. Leültetnek egy sírkőre, fésülik a hajamat, majd piros szalaggal befonják.

Szédülök, forog velem a világ, elájulok. Nem érzékelem az időt. Arra ébredek, hogy fázom. Emelném a kezemet, hogy keressek valamit, amit magamra húzhatok, de nem megy. Nem bírok mozdulni. A szememet sem tudom kinyitni, mégis érzékelem a félhomályt, az arcokat. Nagy bajszos, kalapos férfiak, gyűrött bőrű asszonyok hajolnak felém, bámulnak, egyik sem szól. Valaki megigazítja a fonott hajamat, eligazgatja a vállamon. A falevelek egyre érdekesebben susognak, feltámadt a szél. A férjem illatát érzem. A testem egyre könnyebb.

Félelem (linómetszet)